

20 Ιανουαρίου 2022

Άγιος Μακάριος ο Αιγύπτιος, Η ψυχή δεν πρέπει να ακολουθεί δυο γνώμες!

/ Σοφίας Πατερικής Απαύγασμα

Όσιος Μακάριος ο Αιγύπτιος.

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Άγιος Μακάριος ο Αιγύπτιος, Παράφραση των 50 λόγων του Αγίου Μακαρίου του Αιγυπτίου σε 150 κεφάλαια

α΄) Περί της πνευματικής τελειότητας

1. Με τη χάρη και τη θεία δωρεά του Πνεύματος ο καθένας από μας κερδίζει τη σωτηρία· με πίστη πάλι και αγάπη και με αγώνα της αυτεξούσιας προαιρέσεως μπορεί να φτάσει στο τέλειο μέτρο της αρετής.

Και τούτο, για να κληρονομήσει την αιώνια ζωή όχι μόνο με τη χάρη, αλλά και με τη δικαιοσύνη.

Και μήτε να αξιώνεται την τέλεια αρετή με μόνη τη θεία δύναμη και χάρη, χωρίς να συνεισφέρει και τους δικούς του κόπους, μήτε πάλι με μόνη τη δική του προθυμία και δύναμη να φτάνει το τέλειο μέτρο της ελευθερίας και της καθαρότητας χωρίς να βοηθήσει από ψηλά το χέρι του Θεού.

Όπως λέει και ο Ψαλμωδός, αν ο Κύριος δεν οικοδομήσει το σπίτι, ή δε φυλάξει την πόλη, μάταια αγρυπνούν οι φύλακες και μάταια κοπιάζουν οι οικοδόμοι.

2. Ερώτηση: Ποιο είναι το θέλημα του Θεού, στο οποίο προτρέπει και καλεί ο Απόστολος τον καθένα να φτάσει;

Απόκριση: Η τέλεια κάθαρση από την αμαρτία, η ελευθερία από τα πάθη της ατιμίας και η απόκτηση της κορυφαίας αρετής.

Αυτό είναι ο καθαρισμός και αγιασμός της καρδιάς που γίνεται με τη μέθεξη του τέλειου και θεϊκού Πνεύματος, με εσωτερική αίσθηση.

Γιατί λέει ο Κύριος: «Μακάριοι όσοι έχουν καθαρή καρδιά, γιατί αυτοί θα δουν τον Θεό», και: «Να γίνεστε και σεις τέλειοι, όπως είναι τέλειος και ο ουράνιος Πατέρας σας».

Και ο Δαβίδ λέει: «Είθε να γίνει η καρδιά μου άμεμπτη στην τήρηση των εντολών Σου, για να μην ντροπιασθώ», και πάλι: «Τότε μόνο δεν θα ντροπιασθώ, όταν εκπληρώνω όλες τις εντολές Σου».

Επίσης σ' εκείνον που ερωτά: «Ποιος είναι άξιος να ανεβεί στο όρος του Κυρίου και να σταθεί στον άγιο τόπο Του;» αποκρίνεται: «Αυτός που έχει αθώα χέρια και καθαρή καρδιά»· με τα λόγια αυτά υποδηλώνει την τέλεια αναίρεση της αμαρτίας που επιτελείται με την πράξη και με τη διάνοια.

3. Το Άγιο Πνεύμα, γνωρίζοντας ότι τα αφανή και κρυφά πάθη δύσκολα φεύγουν και είναι σαν ριζωμένα βαθιά στην ψυχή, μας δείχνει μέσω του Δαβίδ, με τι τρόπο

να επιχειρούμε την κάθαρσή τους.

Λέει αυτός δηλαδή: «Καθάρισέ με από τα κρυμμένα πάθη μου».

Έτσι φανερώνει ότι θα το πετύχουμε αυτό με πολλή δέηση και πίστη και με ολοκληρωτική στροφή προς τον Θεό, μαζί με τη συνεργεία του Πνεύματος.

Παράλληλα, με το να αντιστεκόμαστε και εμείς στα πάθη και να φυλάγουμε με κάθε τρόπο την καρδιά μας.

4. Και ο μακάριος Μωυσής, θέλοντας με παραδείγματα να δείξει ότι η ψυχή δεν πρέπει να ακολουθεί δυο γνώμες, δηλαδή το καλό και το κακό, αλλά μόνο το καλό, ούτε να καλλιεργεί δύο είδη καρπών, δηλαδή ωφέλιμους και βλαβερούς, αλλά μόνο ωφέλιμους, λέει: «Στο αλώνι σου, δε θα ζέψεις μαζί ζώα διαφορετικού γένους, λ.χ. βόδι με γαϊδούρι, αλλά αφού ζέψεις ζώα του ίδιου γένους, να αλωνίσεις τα σπαρτά σου», -δηλαδή στο αλώνι της καρδιάς μας να μην αλωνίζουν μαζί αρετή και κακία, αλλά μόνον η αρετή.

«Δεν θα υφάνεις λινό μαζί με μάλλινο ύφασμα, ούτε μαλλί με λινό. Δε θα καλλιεργήσεις στο χωράφι σου δύο είδη καρπών μαζί. Δε θα διασταυρώσεις ζώα διαφορετικού γένους, αλλά θα ενώσεις ζώα ίδιου γένους».

Με όλα αυτά υπαινίσσεται με μυστικό τρόπο ότι δεν πρέπει να καλλιεργούνται μέσα μας, όπως είπαμε, κακία και αρετή, αλλά να γεννιούνται αποκλειστικά οι γόννοι της αρετής· ούτε να μετέχει η ψυχή σε δύο πνεύματα, στο πνεύμα του Θεού και στο πνεύμα του κόσμου, αλλά μόνο στο πνεύμα του Θεού, και να καρποφορεί μόνο τους καρπούς του Πνεύματος.

Γι' αυτό λέει ο Ψαλμωδός: «Συμμορφωνόμουν σ' όλες τις εντολές Σου και μίσησα κάθε τι που οδηγεί στην αδικία».

5. Η ψυχή που επιθυμεί να διατηρήσει την παρθενικότητά της και να ενωθεί με τον Θεό, δεν πρέπει να μένει αγνή μόνο από τα φανερά αμαρτήματα, όπως είναι η πορνεία, ο φόνος, η κλοπή, η γαστριμαργία, η κατάκριση, το ψεύδος, η φιλαργυρία, η πλεονεξία και τα όμοια, αλλά πολύ περισσότερο από τα αφανή, όπως προείπαμε.

Δηλαδή από επιθυμία, κενοδοξία, ανθρωπαρέσκεια, υποκρισία, φιλαρχία, δολιότητα, κακοήθεια, μίσος, απιστία, φθόνο, φιλαυτία, υπερηφάνεια και τα όμοια.

Κατά την Γραφή, τα εσωτερικά αυτά αμαρτήματα είναι ίσα με τα εξωτερικά.

Γιατί λέει: «Ο Κύριος διασκόρπισε τα κόκκαλα των ανθρωπαρέσκων», και: «Ο Κύριος αποστρέφεται τον αιμοχαρή και δόλιο άνθρωπο», δείχνοντας με αυτό ότι την δολιότητα ο Κύριος την αποστρέφεται ίσα με τον φόνο.

Επίσης λέει για «ανθρώπους που μιλούν ειρηνικά στους άλλους, μέσα τους όμως σχεδιάζουν κακά», και πάλι: «Μέσα στην καρδιά σας συλλογίζεστε πώς να διαπράξετε ανομίες στη ζωή», και: «Αλοίμονό σας, όταν όλοι οι άνθρωποι σάς επαινούν», όταν δηλαδή επιδιώκετε να ακούτε καλά για τον εαυτό σας από τους ανθρώπους και κρέμεστε από τη γνώμη και τους επαίνους τους· επειδή, πώς είναι δυνατό να διαφύγετε την προσοχή των ανθρώπων για πάντα όταν κάνετε το καλό;

Άλλωστε και ο ίδιος ο Κύριος λέει: «Να λάμψει το φως σας μπροστά στους ανθρώπους», αλλά προσθέτει: «Να επιδιώκετε να πράττετε το αγαθό για τη δόξα του Θεού και όχι για δική σας δόξα, ούτε να σας κινεί έρωτας για ανθρώπινους επαίνους».

Γιατί ο Κύριος φανέρωσε ότι οι τέτοιοι άνθρωποι είναι άπιστοι, λέγοντας: «Πώς μπορείτε να έχετε πίστη, αφού αποζητάτε τον έπαινο ο ένας του άλλου και δε ζητάτε τη δόξα από τον μόνο Θεό;».

Πρόσεξε και τον Απόστολο, πώς απαιτεί ακρίβεια ακόμη και μέχρι το φαγητό και το ποτό.

Δίνει εντολή, όλες οι πράξεις μας να αποβλέπουν στη δόξα του Θεού, λέγοντας: «Είτε τρώτε, είτε πίνετε, είτε κάνετε οτιδήποτε, όλα να τα κάνετε για τη δόξα του Θεού».

Και ο Θεολόγος Ιωάννης κατατάσσει το μίσος μαζί με το φόνο, λέγοντας: «Αυτός που μισεί τον αδελφό του είναι ανθρωποκτόνος».

Από τον γ' τόμο, της «Φιλοκαλίας των Ιερών Νηπτικών», των εκδόσεων το Περιβόλι της Παναγίας. Μετάφραση Αντώνιος Γαλίτης, 1986.

<https://bit.ly/3rBZ5IS>